

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна назва навчальної дисципліни	Правознавство
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Класичний фаховий коледж Сумського державного університету
Розробник(и)	Євтушенко Олександр Валерійович, Аршук Тамара Миколаївна, викладачі Класичного фахового коледжу Сумського державного університету
Рівень освіти	Фахова передвища освіта; НРК України – 5 рівень.
Семестр вивчення навчальної дисципліни	16 тижнів протягом 3-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг навчальної дисципліни становить 120 годин, з яких 32 годин становить контактна робота з викладачем (20 годин лекцій, 12 годин семінарських занять), 88 годин самостійної роботи.
Мова(и) викладання	Українською мовою
2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна циклу загальної підготовки
Передумови для вивчення дисципліни	Відсутні
Додаткові умови	Без додаткових умов
Обмеження	Обмеження відсутні
3. Мета навчальної дисципліни	
Метою вивчення навчальної дисципліни є засвоєння здобувачами освіти основних теоретичних положень і понять національного права України, розуміння ними Конституції та чинного законодавства України, закономірності побудови правової держави, формування в них високого рівня правової свідомості.	
4. Зміст навчальної дисципліни	
<p>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Основи теорії держави і права. Конституційне право</p> <p>Тема 1. Поняття держави і права Поняття, ознаки і функції права. Правова держава та її ознаки. Теоретичні і практичні питання формування правової держави в Україні.</p> <p>Тема 2. Норми права. Юридична відповідальність Поняття і види юридичної відповідальності за законодавством України.</p>	

Тема 3. Історія створення Конституції України

Структура Конституції. Політична система України.

Тема 4. Основні права та обов'язки громадянина України

Верховна Рада України. Президент України. Кабінет Міністрів України. Виборча система. Адміністративно-територіальний устрій. Правовий статус громадян України.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Окремі галузі права**Тема 5. Адміністративне право**

Суб'єкти адміністративного права. Види органів державного управління. Державна служба. Адміністративні стягнення за правопорушення.

Тема 6. Фінансове право

Фінансова система України. Державний бюджет. Централізовані та позабюджетні фонди. Державний та банківський кредит. Поняття податку та його види.

Тема 7. Банківське право

Структура банківської системи. Національний банк України. Комерційні банки, їх функції. Валютне регулювання.

Тема 8. Цивільне право України

Поняття, принципи, джерела і система цивільного права України. Поняття і види цивільних правовідносин. Поняття і зміст цивільної правоздатності і дієздатності. Представництво. Успадкування. Цивільно-правові угоди, договори.

Тема 9. Сімейне право

Історичні форми сім'ї та шлюбу. Порядок і умови укладання шлюбу. Зупинення, розірвання та поновлення шлюбу. Майнові та немайнові права та обов'язки подружжя, батьків, дітей та інших членів сім'ї. Встановлення батьківства. Усиновлення. Підстави і порядок встановлення опіки і піклування, позбавлення батьківських прав.

Тема 10. Трудове право

Поняття, предмет і роль трудового права України. Трудовий договір. Робочий час і час відпочинку. Трудові суперечки. Звільнення. Матеріальна відповідальність.

Тема 11. Кримінальне право

Поняття, принципи і система кримінального права. Поняття і склад злочину. Види злочинів. Обставини, що виключають суспільну небезпечність і протиправність діяння. Поняття, цілі і види покарання. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.

Тема 12. Міжнародні права людини

Суб'єкти та об'єкти міжнародного права. Джерела права. Мета та головні принципи міжнародного права, його структура.

Тема 13. Судова влада в Україні

Конституційний статус судової влади в Україні. Правовий статус суддів. Конституційний суд України, система судів загальної юрисдикції.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти зможе:

PH1.	Знати основні положення теорії держави і права, принципи та види юридичної відповідальності.
PH2.	Знати та вміти захищати свої конституційні права та свободи, розрізняти компетенції різних державних органів та інституцій.
PH3.	Здійснювати правовий аналіз конкретних суспільних відносин та самостійно класифікувати їх відповідно до конкретної галузі права.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів	
Програмні результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:	
ПРН 15.	Адаптуватися до нових ситуацій, знаходити оптимальні обґрунтовані, творчі рішення у межах професійної компетенції.
ПРН 17.	Ефективно працювати як індивідуально, так і у складі команди при вирішенні технічних та організаційних задач у професійній діяльності.
ПРН 20.	Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства. Використовувати різні види та форми рухомої активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
7. Види навчальних занять та навчальної діяльності	
7.1 Види навчальних занять	
Змістовий модуль 1. Основи теорії держави і права. Конституційне право.	
Л 1.	Вступ. Виникнення держави і права.
Л 2.	Норми права, їх класифікація та структура.
Л 3.	Історія створення Конституції України, її структура й основні положення.
СЗ 1.	Основні права та обов'язки громадянина України.
Змістовий модуль 2. Окремі галузі права.	
СЗ 2.	Поняття адміністративного проступку. Види адміністративних стягнень.
Л 4.	Фінансове право та фінансова система України. Державний бюджет.
Л 5.	Банківська система України та роль в ній Національного банку України.
Л 6.	Цивільне законодавство України. Суб'єкти та об'єкти цивільно-правових відносин. Представництво. Успадкування.
СЗ 3.	Поняття, види та форми цивільно-правових угод.
СЗ 4.	Права та обов'язки батьків і дітей. Позбавлення батьківських прав.
Л 7.	Загальні поняття про трудове право України. Трудовий договір.
СЗ 5.	Порядок припинення трудового договору.
Л 8.	Кримінальний кодекс України.
СЗ 6.	Покарання та його види.

Л 9.	Поняття і предмет міжнародного права. Норми міжнародного права. Контрольна робота.
Л 10.	Судова влада в Україні. Правовий статус суддів.
7.2 Види навчальної діяльності	
НД 1.	Підготовка до лекції.
НД 2.	Підготовка до обговорення та/або опитування за темами семінарського заняття.
НД 3.	Підготовка до тестування в LMS MOODLE.
НД 4.	Підготовка до розв'язання правових задач.
8. Методи викладання, навчання	
Дисципліна передбачає навчання через:	
МН 1.	Інтерактивні лекції.
МН 2.	Проблемні лекції.
МН 3.	Семінарські заняття.
МН 4.	LA (навчання через аргументацію).
МН 5.	TBL (робота в малих групах).
МН 6.	Аналіз ситуації.
МН 7.	Змішане навчання.
МН 8.	Мобільне навчання.
МН 9.	Аналіз власної навчальної діяльності (рефлексія)
<p>Лекції надають студентам теоретичну основу з правових знань, передбачених змістом навчальної дисципліни, що є основою для самостійного навчання здобувачів освіти. Лекції доповнюються семінарськими заняттями, які надають студентам можливість застосовувати теоретичні знання, генерувати оригінальні або нові ідеї. Вони сприяють розвитку пізнавальної активності й самодіяльності студентів більшою мірою, аніж будь-які інші форми організації навчання; розвивають логічне мислення, спонтанне мовлення, вміння висловлювати й аргументувати власні думки, критично аналізувати аргументи опонентів, а також допомагають глибокому засвоєнню фундаментальних знань, формуванню переконань, виробленню активної життєвої позиції. Самостійному навчанню сприятиме підготовка до лекцій, семінарських занять, розв'язання правових задач, а також робота в невеликих групах для проведення аналізу ситуацій, визначення шляхів вирішення проблем, що будуть представлені іншим групам, а потім проаналізовані та обговорені на загальній дискусії. Гнучкість, доступність та персоніфікація навчання забезпечується використанням мобільних пристроїв, LMS MOODL, в межах якого студент здобуває знання як очно, так і самостійно он-лайн, дозволяє створити комфортне освітнє цифрове середовище та забезпечити індивідуальну траєкторію навчання.</p>	

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Контроль навчальної роботи студента і оцінювання здійснюються за 4-бальною (традиційною) шкалою:

Оцінка	Визначення
5 (відмінно)	студент (студентка) вільно володіє навчальним матеріалом, в якому легко орієнтується; повне опанування понятійного апарату; демонструє грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і в письмовій формі); не вагається при видозміні запитання; висловлює свої думки, робить аргументовані висновки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує інформаційні технології для поповнення власних знань; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної навчальної і практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань
4 (добре)	достатнє засвоєння навчального матеріалу; володіння понятійним апаратом; орієнтування в вивченому матеріалі; грамотний виклад відповіді, але у змісті і формі відповідей мають місце окремі неточності (похибки) та/або нечіткі формулювання тощо; демонструє самостійне мислення; має стійкі навички виконання завдання
3 (задовільно)	рівень знань студента (студентки) задовольняє мінімальні критерії оцінювання: володіння навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування, відтворення певної частини навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знання основних понять навчального матеріалу; як правило, відповідь базується на рівні репродуктивного мислення; має елементарні, нестійкі навички виконання завдань.
2 (незадовільно)	студент (студентка) має розрізнені, безсистемні знання; не вміє виділяти головне і другорядне; допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді; незнання основних фундаментальних положень; як правило, виставляється здобувачу освіти, який не може продовжити навчання без додаткових знань з курсу.

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

За дисципліною передбачені наступні методи поточного формативного оцінювання: опитування студента на семінарському занятті та усні коментарі викладача за його результатами, настанови викладача в процесі підготовки до виконання тестових завдань, оцінювання поточного тестування, обговорення та взаємооцінювання студентами розв'язання правових задач.

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання	
Методи оцінювання:	
М 1.	Опитування.
М 2.	Практична перевірка.
М 3.	Тестування в LMSMOODLE.
М 4.	Метод самооцінки.
В особливих ситуаціях робота може бути виконана дистанційно в системі дистанційного навчання Класичного фахового коледжу Сумського державного університету – LMS MOODLE(http://dl.kfk.sumdu.edu.ua/)	
Форма підсумкового контролю: 3 семестр – залік.	
10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни	
10.1 Засоби навчання	
ЗН 1.	Мультимедіа.
ЗН 2.	Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, онлайн-опитування).
ЗН 3.	Застосунки: чатбот-помічник з правових питань «Правомен»; збірник законів та кодексів України «Закони України»; довідник юридичних термінів «Юридичні терміни».
ЗН 4.	Сервіс для проведення відеоконференцій та онлайн-зустрічей: Zoom, Google Meet.
10.2 Інформаційне та навчально- методичне забезпечення	
Основна література	1.Конституція України. Київ, 2020. 56 с. 2. Наровлянський О.Д.. Правознавство.9 клас. Київ, Грамота, 2022. 175 с.
Допоміжна література	1. Наровлянський О.Д.. Правознавство.11 клас. Київ, Грамота, 2019. 272 с. 2.Ортинський В.Л. Основи права України. Львів, Оріяна-нова, 2005, 368 с. 3.Кодекс України про адміністративні правопорушення. К., 2001. 192 с. 4.Цивільний кодекс України, 2003. 408 с. 5.Сімейний кодекс України, 2008. 96 с. 6.Кодекс законів про працю України, 2000. 96 с. 7. Погорілко В.Ф.Правознавство. К.: Каравела, 2011 р., 592 с. 8. Господарський кодекс України, 2008. 240 с. 9.Черкес М.Ю. Міжнародне право. К., Знання, 2001. 284 с. 10.Кримінальний кодекс України. Харків, Одиссей, 2012.232с.
Інформаційні ресурси в Інтернеті	1.Очкасов В.І., Євтушенко О.В., Аршук Т.М. Правознавство: [дистанційний курс для студентів усіх спеціальностей] URL: https://dl.kfk.sumdu.edu.ua/course/view.php?id=55 2. Офіційний сайт ВРУ – https://www.rada.gov.ua/ 3. Сайт Кабінету Міністрів України – https://www.kmu.gov.ua/ 4. Сайт Вищої ради юстиції – https://www.hcj.gov.ua/ 5. Міністерство юстиції України – https://minjust.gov.ua/ 6. Електронна бібліотека СумДУ – https://sumdu.edu.ua/uk/

РОБОЧИЙ РЕГЛАМЕНТ контролю навчальної роботи студента і оцінювання

1. Структура навчальної дисципліни:

Загальний обсяг дисципліни	120 годин / 4,0 кредити ЄКТС
Контактна робота з викладачем	32 годин / 16 занять
Самостійна робота здобувача освіти	88 годин, що включає в себе опрацювання лекційного матеріалу, підготовку до семінарських занять, самостійне опрацювання окремих питань/тем навчальної дисципліни, підготовку та виконання завдань у вигляді есе, доповідей тощо, підготовку до поточних та підсумкового контролів
Індивідуальне завдання	відсутнє

2. Контактна робота з викладачем:

Лекційні заняття	20 години / 10 занять
Семінарські заняття	12 годин / 6 занять
Консультації очно та/або дистанційно як в асинхронному, так і в синхронному режимах	згідно розкладу

3. Організація освітнього процесу:

Семестрів викладання	1
Семестр	3 /осінній

4. Шкала оцінювання з навчальної дисципліни: 4-бальна (традиційна) шкала.

5. Види навчальної роботи здобувача освіти, які підлягають оцінюванню

Вид навчальної діяльності	Політика оцінювання
підготовка до лекції /опрацювання теоретичного матеріалу в LMS Moodle	опитування; письмова перевірка; моніторинг активності здобувача в LMS Moodle
підготовка до обговорення та/або опитування за темами семінарського заняття / тестування в LMS Moodle *	опитування; розгорнуту бесіду з вузлових питань, запропонованих студентам для підготовки вдома: проблемні питання, аналіз конкретних ситуацій, доказ версій, прогнозів; виступи з рефератами, доповідями; диспут у формі діалогу; активне доповнення основних доповідей; тестування рівня навчальних досягнень на освітній платформі Moodle* Умовою отримання мінімальної позитивної оцінки за результатами опанування дисципліни є виконання завдань семінарських занять не менше 60% .
тестування на освітній платформі Moodle	тестовий контроль: автоматичне діагностування результатів навчання в LMS Moodle. Умовою отримання мінімальної позитивної оцінки за результатами опанування дисципліни є обов'язкове складання поточних тестових завдань не менше 60%.
аналіз власної навчальної діяльності (рефлексія)	самооцінка

* – у разі відсутності здобувача освіти на семінарському занятті, у т.ч. у разі запровадження дистанційної форми навчання з урахуванням безпекової/епідемічної ситуації, необхідно виконати в LMS Moodle відповідний вид діяльності «Тест» / «Завдання».

6. Форма підсумкового контролю:

3/ осінній семестр	залік	вид діяльності «Тест» на освітній платформі Moodle – Підсумкове тестування, що містить як автоматизовані тести для контролю та самоконтролю навчальних досягнень здобувачів освіти, так і завдання, що потребують розгорнутої, творчої відповіді.	охоплює весь навчальний матеріал, вивчений протягом семестру
--------------------	-------	---	--

7. Політика використання додаткових (заохочувальних) балів для підвищення рейтингу оцінки:

систематичне відвідування аудиторних занять / відсутність пропусків занять без поважних причин	особисте рішення здобувача освіти у формуванні індивідуальної освітньої траєкторії
наявність рукописного конспекту	
відвідування консультацій, у т.ч. з використанням онлайн-сервісів	
послідовність і своєчасність виконання видів навчальної роботи, передбачених програмою	
участь у конференціях, круглих столах, конкурсах та ін. заходах із начальної дисципліни/ спеціальності	за фактом; сертифікат(и) участі; збірник з опублікованими тезами; новини та події, що оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу освіти
підготовка до публікації і прийняття до друку наукових праць із навчальної дисципліни: статті у наукових виданнях під науковим керівництвом лектора	за фактом; опублікована стаття в електронному (URL посилання) або друкованому вигляді (скан-копія)
участь та/або призове місце у Всеукраїнського конкурсі студентських наукових робіт, Всеукраїнській студентській олімпіаді з навчальної дисципліни/ спеціальності, Всеукраїнській учнівській олімпіаді з базових навчальних предметів, Всеукраїнському конкурсі-захисті науково-дослідницьких робіт учнів – членів Національного центру «Мала академія наук України»	за фактом; сертифікат(и) участі; диплом

8. Комунікаційна політика:

Активованій акаунт для авторизованого доступу до освітньої платформи Moodle (асинхронний режим навчання). Доступ до Google Meet для організації онлайн-занять (синхронний режим навчання). Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком студента є робота з дистанційним курсом.

9. Політика щодо академічної доброчесності:

Академічна доброчесність здобувачів освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У

разі порушення здобувачем освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання. Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про академічну доброчесність у ВСП «Класичний фаховий коледж СумДУ»».

10. Політика щодо оскарження оцінювання:

Якщо здобувач освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку. Порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів врегульований п. 7.5 Положення про організацію освітнього процесу.

11. Відвідування занять:

Для здобувачів фахової передвищої освіти очної форми навчання відвідування занять є обов'язковим. Поважні причини для неявки необхідно підтверджувати відповідними документами. Відсутність здобувача на заняттях передбачає самостійне опрацювання матеріалу та не звільняє здобувача від виконання завдань на самостійну підготовку або завдання поточного та підсумкового контролю. За об'єктивних причин навчання може відбутись в онлайн/змішаній формі за погодженням із завідувачем відділення.

12. Політика зарахування результатів неформальної освіти:

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регламентується Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті. Пропоновані курси, за якими може бути застосований порядок визнання результатів навчання з навчальної дисципліни:

Курс	Перезарахування (дисципліни/ змістового модуля/теми)
Онлайн школа «На урок»: Олімпіада з правознавства. URL: https://naurok.ua/student/event/pravo-4 Здобувачі можуть пройти відкриті онлайн курси, близькі за темою до даної навчальної дисципліни, таких платформ як Coursera, Prometheus, edEx, edEra, VUMOnline, FutureLearn тощо.	Тема 1. Теорія держави і права.